

400-літня історія Корецького Свято-Троїцького

2020 для корчан – це рік знаменних дат: 870 років від першої писемної згадки про м. Корець, 20 років районному історичному музею, 80 років центральній районній бібліотеці, ювілей дитячої школи мистецтва та ін. Однією з ювілейних і знакових дат у цьому переліку є 400-ліття Корецького жіночого Свято-Троїцького ставропігійного монастиря, пам'ятки архітектури національного значення, сакральної перлини України. Архитектурний комплекс входить у перелік «7 чудес Рівненщини», для кожного ж віруючого є місцем спілкування з Богом, відпочинку від усього мирського і суетного. Тут щорічно приймають тисячі паломників і туристів з різних куточків світу.

У Корці традиція монастирського життя зароджена ще в XI столітті закладенням Благівщенської жіночої обителі Ігуменом Києво-Печерським Варлаамом. Цю традицію продовжив Свято-Троїцький монастир, будівництво якого розпочалося весною 1620 року Самійлом Корецьким, який саме тоді вступив в спадкові права після смерті Яхима Корецького. Що побудило Самійла до будівництва нового храму, адже в місті був монастир? Причиною стало прохання сестри Серафими, що на той час була Ігуменюю Благівщенського монастиря. Діюча будівля не могла вже помістити таку кількість монахинь і потребувала розширення. Самійло відгукнувся на прохання і дуже швидко розпочалося будівництво з використанням нової технології – після заливки фундаменту робили кладку в одну цеглину зовнішньої і внутрішньої стіни, а між ними вкладали бутвий камінь, якого на території краю було адекватно, залишки заливаючи пісковим розчином. Ця технологія була використана і при будівництві внутрішніх колон. Одночасно зводилось і двоповерхове келійне приміщення.

Така діяльність князя роздратувала польську владу і духовенство. Саме в той час йшли активні намагання щодо навернення Самійла в католицизм. І скоро така можливість настала. Після знаменитого битви під Цецорою, де князь проявив себе у рятівних подвигів, Пала Римський Сигизмунд III запросив його на заміщення, після якої Самійло прохально показав ставитися до православія. Після трагічної смерті Самійла влада в замку перейшла до Яна Карла та його сина Самійла-Карла, які були рвенніми католиками. Вони завершили будівництво храму, та вже в притаманному католицизму стилі, і передали його не в руки Серафими, а католицькому ордену францисканців. З цими подіями пов'язана і передача в 1622 році в четвер після Святої Трійці чудотворної ікони «Спорушниця грішних» та Плащаниці Божої Матері із домашньої княжої молільні Свято-Воскресенському монастирю. З тих пір з року в рік цей день в монастирі відзначається як перехідне свято.

Події 1832 року вплинули на історію православної і католицької церкви. Монахині ордену францисканців були змушені залишити Свято-Троїцький монастир, адже тут під час польського повстання відбулася пожежа. Повернути обитель православним монахиням стало можливим тільки в 1858 році, завдячуючи Ігуменні Аполінарії Князевій, яка була назначена з посади казначей 16 березня 1852 року.

Усі гроші від пожертв йшли на ремонт обителі – зроблено чотирикутну рівносторонню покрівлю з куполом, на якому встановлено хрест, побудовано дахницю з чотирма вікнами, шпильчастим куполом, на якому також встановили хрест. Купол і покрівля були покриті бляхою. Під час ремонту храм об'єднали келійним корпусом для зручності пристарілим монахиням у зимовий період відвідувати храм. У цей період в Свято-Троїцький монастир перенесли і навчальні заклади: школу-притулок і вище державне училище для дівчаток. Ця школа-притулок створилася по

всій Волині. Її випускники за бажанням могли вступити в училище, після закінчення якого мали змогу працювати вчителем у сільській школі.

6 квітня 1877 року Ігуменія Аполінарія почила з миром. За ревность у відбудові храму вона нагороджена Золотим Наперсним Хрестом, про що повідомлялось в газеті «Волинськ-епархіальні відомості».

6 серпня 1877 року на пост Ігуменні призначено Феоданію Синицьку, при цьому прохання сестер про призначення Ігуменні Сасевої Михайлової, яка в цей період виконувала обов'язки, відхилили. Справа по відновленню храму мала продовження – замовлено дахні для обителі і виготовлено іконостас у майстерні П. Охалкіна в Москві. У цей період було побудоване приміщення й для школи-притулку з окремою кухнею і кімнатами для учениць. Також в монастир прибув Петро Потокін – послушник Свято-Успенської Почаївської Лаври для розпису храму. І вже до святої Архистратига Михайла був розписаний в'їзд. У 1880 році завод Самійла віддав для монастиря дахні вагою 62 пуди і 8 фунтів. Також розпочалося будівництво цегляної огорожі навколо храму.

21 вересня 1880 року монастир був освячений – центральний престол в честь Святої Трійці, правий престол в честь Успіння Божої Матері, чин освячення проводив владика Дмитро, а також 10 священників і дияконів. Під час освячення Ігуменія Феоданія була нагороджена Наперсним Хрестом. У новій обителі стали проживати 36 штатних монахинь, 76 позаштатних і 26 вільнонайманих робітників. Після переселення монахинь в монастир перенесено і чудотворну ікону «Спорушниця грішних» та Плащаницю Божої Матері. Сестри заклали фруктовий сад, квітники, замовили святкові ікони. В 1890 році побудовано так звану «Теплу церкву» – храм Різдва святого Пророка, Предтечі і Хрестителя Господнього Іоанна.

У 1885 році колезький радник Рудський подарував монастирю триохарусне позолочене панкаділо на 32 свічки з металевими і христалевими підвісками, яке і сьогодні прикрашає храм. У цьому ж році обитель вперше відвідала Ганна Олександрівна Андрю-Оленіна. Вона приїхала помолитися за упокій свого чоловіка Андрю-де-Ланджерона. Ганна Олександрівна стала рвенною прихожанкою храму, а пізніше – покровителькою і благодійницею школи-притулку. За щедрість та благу діла її поховано на території храму.

У 1905 році в кінці листопада завершено будівництво дахниць, яку освятили в день Введення у храм Пресвятої Богородиці. Перший «красний дахні» здійснив монастирський священник Михайло Прокопович.

На початку XX століття в монастирі з'явилося електроосвітлення, проведене від водяного млина, що знаходився по вулиці Гарбарській.

Слава про Корецький монастир поширювалась світом, дійшовши до Афону. Про це свідчить безцінний подарунок для корецьких прихожан – це ікона «Герондосса», або як ще її називають Ігуменія Афона.

Під час Першої світової війни негативно позначилися на православної церкві Корецький монастир,

жіночого монастиря

боячись пограбувань, розпочав евакуацію церковних скарбів у Подпавську губернію. У цей період помирає матушка Феоданія і настоятелькою призначається матушка Михаїла (Мелетєєва). Ця Ігуменія по праву є реформатором, адже саме вона внесла поправки в головний убір монахинь.

Не на користь православної церкви були події Жовтневого перевороту, який відбувся в 1917 році, та підписання Ризького мирного договору від 18 березня 1921 року. В цей період частина приміщень монастиря відчужена для потреб польської поліції і пограничної охорони. Польська влада зобов'язала всіх сестер отримати паспорти. Фінансовий стан монастиря потребував покращення, тому митрополит Діонісій благословив сестер на виготовлення митр в золотошвейній майстерні. Стали надходити замовлення на виготовлення хрестів і кустодів, на мережані роботи для архиєрейського і священницького одягу. Також відродилось ткацтво, монахині ткали юлими, одяг на престолій жертвники.

У 1931 році матушка Михаїла відійшла від справ за станом здоров'я, тому невеликий проміжок часу Ігуменією була Ніна Баташева. 21 листопада 1931 року на посаду настоятельки призначено Феоданію II (Павлюк-Задворну). Саме тоді магістрат виселив дітей із притулку, викинувши їх речі на вулицю, а в Свято-Воскресенського монастиря забрали ще декілька приміщень.

1936 рік був непротим для православної церкви, він характерний захопленням православних храмів, не оминила ця чаша і Корецький Свято-Троїцький монастир. Католики і православні пред'явили свої права на приміщення. Суд відбувся в липні 1936 року в Парижі. Православну церкву захищав адвокат Б.Ф. Перенцев. Він представив суду план будівництва монастиря, де було видно, що вістар був спроектований на схід, а не на захід, за католицькою традицією, суд виніс рішення на користь православної церкви.

Непротим для монастиря був і період німецької окупації. Під час бомбардування зруйновано і келії та, на щастя, монахині не постраждали.

В 1946 році Рівненська обласна рада постановила закрити Свято-Воскресенський монастир, і тому монахині переселилися в Свято-Троїцький монастир. У цьому ж році померла Ігуменія Феоданія. 1 грудня 1946 року Ігуменією стала матушка Магдалина (Крисько), яка в 1954 році була переведена в Інший монастир. І вже 1 квітня 1954 року Ігуменією монастиря була призначена матушка Салопія (Омельчук). Цього року відбувся постріг у рясюфор 23 сестер.

28 квітня 1958 року Ігуменією стала матушка Людмила (Вільсовська). На її долю припав період, коли в монастиря стали відбирати майно: орну землю, садок і приміщення, де проживали монахині. Після цих перепетій Ігуменія злягла з інфарктом. Сестри стали працювати в колгосп. Тоді були закриті Кременецький і Дерманський монастирі, їх 98 насельниць переселили в Корець. І за великим рахунком у Корці налічувалось 206 монахинь – це найбільша кількість сестер за всю історію монастиря.

В 1961 році стало питання про закриття Корецької обители. Але впертий і відважний характер матушки Людмили зробив свою справу. Вона ініціювала звіденцію в Патрiарха Алексія I, а пізніше Генерального прокурора СРСР Романа Руденка, які вирішили долю храму – він залишився діючим. У 1967 році побудовано котельню і проведено парове опалення в келії і храм. Пізніше була побудована

баня-пральня. 25 лютого 1970 року матушка Людмила померла.

Указом від 25 лютого 1970 року Ігуменією Корецького монастиря була призначена матушка Наталія (Надія Ільчук). Про великий вклад настоятельки Наталії в розбудову монастиря говорять її нагороди – це найвища церковна нагорода – Патрiарший Хрест, орден княгині Ольги II ступеня, Золотий Хрест, звання «Глосна настоятелька монастиря», два Золоті Наперсні Хрести з прикрасами, орден Руської Православної Церкви преподобного Сергія Радонезького III ступеня. Усі ці нагороди вручені за низку богоугодних справ: укріплення духовного монастирського життя, проведення великого об'єму господарських справ (повернення орних земель, садка, II корпусу монастиря, приміщення училища, приміщення Свято-Воскресенського монастиря, утворення недільної школи для дітей, створення регентсько-катехизаторського училища з 3-річною програмою навчання), за дарований статус «ставропілії» та ін.

29 липня 2007 року матушка Наталія відійшла з миром у вічність. Виконуючи її останню волю, Ігуменією стала матушка Рафаїла (Любов Хільчук). Вона закінчила регентське відділення Ленінградської духовної школи. Після навчання повернулася у монастир, де її призначено секретарем обители. Коли відкрилось регентське училище, вона була викладачем теорії музики і постановки голосу. З 1991 року – регент монастирського хору, яким керувала 16 років. У цьому ж році прийняла постріг з іменем Рафаїла. Матушка стала продовжувачкою справи своєї наставниці – під її керівництвом проводяться активні ремонтно-реставраційні роботи Свято-Воскресенського монастиря, будівництво нового корпусу Свято-Троїцького монастиря.

День в обителі розпочинається і завершується молитвою. Та є особлива келія, де протягом історії монастиря ні на хвилину не переривалася молитва «Неугасача свічка» і горить «Неугасача свічка». Монахині, кожну годину змінюючи одна одну, читають Псалтир, синодники, записки за живих і мертвих. Моляться за всіх людей, за їх навернення до Бога, благочестиве життя, за мир і спокій у кожному куточку Землі. Тут немає ненависті, а лише мир і любов, як заповідав Спаситель. Кожна монахиня, прийнявши постріг, не тільки змінила життя, відмовившись від власної сім'ї, земних веселощів і благ, присвятили своє життя молитві, посту і служінню Богу. Будучи в Корці чи Парижі, в келії чи пустелі, їх життя – лише Бог та Віра. Кожна з сестер обители до останнього подиху буде вірна обитницям, які промовила в день пострігу, і, не зважаючи ні на що, несе свій послух, як хрест, протягом усього монашеського життя.

Віруючий ти чи ні, та монастир ще жоден не зміг оминати стороною. Для одних це місце, де можна отримати духовне і фізичне зцілення, інші знаходять тут спокій, красу форм і мкс архітектурних стилів. Для когось це оплот віри, наша історія, яку треба знати й поважати. Та точно жоден корчанин не уявляє своє місце без цієї обители, яка має вже поважний вік. Щоденна клопітка праця насельниць допомогла зберегти комплекс Корецького монастиря нашим сучасникам, ми маємо куди запросити гостей, зацікавити туристів і разом з вкладом настоятелів і прихожан інших храмів отримали право називатись духовним центром Рівненщини.

**Ніна БРУХЛІЙ, директор
Корецького районного
історичного музею**